

BELONEN VOOR KWALITEIT

Kunnen we leren van de kwaliteits- en vergoedingssystemen in de gezondheidszorg?

1. Alles is nog te leren: de advocaten staan (bijna) nergens.
2. Het ereloon is niet gerelateerd aan de kwaliteit.
3. Er is geen kwaliteitscontrole.
 - 3.1. Er is permanente vorming.
 - 3.2. Van zelftest tot meer ...
4. De tweedelijnsbijstand geeft het/een voorbeeld.
5. Conclusie.

1. Alles is nog te leren: de advocaten staan (bijna) nergens.

Nemen we het standaardwerk van J. STEVENS, *Advocatuur, regels en deontologie*, 2015, dan vinden we zelfs geen afzonderlijk trefwoord voor kwaliteit en enkel het trefwoord 'kwaliteitsrekening'. Laat staan dat er over een kwaliteitssysteem zou worden gesproken.

Anderzijds vinden we onder het trefwoord 'ereloon' (wat toch normaal moet beschouwd worden als de beloning voor de gepresteerde dienst) niet minder dan 37 subonderdelen.

Dat zegt genoeg.

2. Het ereloon is niet gerelateerd aan de kwaliteit.

Het (gedateerde) (dixit J. STEVENS) artikel 446ter Ger.W. luidt:

"De advocaten begroten hun ereloon met de bescheidenheid die van hun functie moet worden verwacht (...) ingeval het ereloon niet met een billijke gematigdheid is vastgesteld, wordt het door de Raad van de Orde verminderd, met in acht name van onder meer de belangrijkheid van de zaak en van de aard van het werk, onder (...)".

Andere criteria buiten

- belangrijkheid van de zaak
- aard van het werk

zijn

- persoonlijke autoriteit
- financiële draagkracht
- uitslag van de zaak (maar niet uitsluitend de uitslag)
- ...

Op 24 maart 2016 heeft het Hof van Cassatie nog expliciet gesteld dat dit artikel altijd geldt, niet alleen wanneer de advocaat zijn ereloon als partijbeslissing eenzijdig bepaalt, maar ook wanneer de advocaat en de cliënt een overeenkomst hebben gesloten.

Besluit uit deze bepaling van het ereloon: er is geen rechtstreeks verband tussen beloning enerzijds en kwaliteit als criterium op zich anderzijds.

Onrechtstreeks zal er wel een verband zijn, bv. de deskundigheid van de advocaat, zijn persoonlijke autoriteit (of zelfs die van zijn tegenstrever, wat immers meerwerk kan opleveren om te antwoorden op de vele middelen). Paradoxaal genoeg zal de hogere deskundigheid van de advocaat mogelijk meebrengen dat hij minder uren zal presteren zodat het veel gebruikte uur criterium dan zal moeten aangepast worden door een hoger ereloon per uur te vragen.

In één geschil kunnen vele procedures samen worden gevoerd, parallel of na elkaar. De ervaring van de advocaat brengt mee dat bij bedreven is in een bepaald soort zaken, enz. ...

In die zin wordt de kwaliteit dan vertaald in andere criteria.

Een overdreven ereloon (t.o.v. die criteria genomen) is wel tuchtrechtelijk gesanctioneerd via het vaststellen van de inbreuk tegen de kiesheid.

3. Er is geen kwaliteitscontrole.

Het principe is dat de advocaat zijn dienst verleent conform de deontologische vereisten buiten de nodige vereisten om opgenomen te worden op de lijst van de stagiairs enerzijds en de lijst van de tableauadvocaten anderzijds, zijn er geen bijzondere vereisten tenzij deze die dan deontologisch zijn voorgeschreven, w.o. de permanente vorming.

3.1. Er is permanente vorming:

De permanente vorming voorziet enkel in een volgen van een aantal lessen (16 punten/jaar – sinds algemene vergadering van mei 2017 gebracht op 20 punten/jaar, w.o. 2 punten deontologie op 5 jaar).

Deze permanente vorming is in toepassing van artikel 495 Ger.W. geregeld door de OVB.

Dit artikel voorziet "de beroepsopleiding van de advocaten-stagiairs en de vorming van alle advocaten behorende tot de balies (...)" als bevoegdheid voor de OVB.

Opgenomen in de codex (gecodificeerde reglementen) is een tekortkoming aan deze permanente vorming een reden tot mogelijk tuchtrechtelijke vervolging en sanctionering.

3.2. Van zelftest tot meer...

Bij de bestaande volledig vrijblijvende tool van de zelftest kan men navragen of men beantwoordt aan de criteria van een organisatorisch goed kantoor. In orderexpress van 1 augustus 2013 werd deze zelftest als volgt omschreven:

"Kort samengevat gaat de kwaliteitsnorm na of u doet wat u zegt dat u doet. Zijn er binnen uw kantoor afspraken over hoe een nieuw dossier wordt opgestart? U past systematisch de handleiding 'witwas preventie' toe? Wie vervangt u als u plots ziek wordt? De norm gaat dus na of u doorheen de verschillende fases in een dossier en de omgang met de cliënt de afspraken van het kantoor volgt. De norm oordeelt niet over de inhoud van uw adviezen of ander juridisch werk."

In de Algemene Vergadering van 24 juni 2015 werden twee beslissingen genomen:

- 1) Ja, er moet werk gemaakt worden van een verplichte kwaliteitscontrole.
- 2) Neen, deze moet niet beperkt worden tot het organisatorisch aspect.

In de Algemene Vergadering van 22 maart 2017 werd echter beslist:

- 1) Er wordt geen reglement opgesteld voor deze kwaliteitscontrole (dus geen bindende reglementering).
- 2) Er wordt wel een protocol opgesteld (niet-bindend), gesteund op het systeem van peer-review.

Het systeem is gebaseerd op een vergelijkbaar systeem bij onze Nederlandse confraters (NOVA) waaronder de rubriek 'dossiers' uitdrukkelijk op hun website vermeld is 'kwaliteit' met als onderverdeling een consultatie over het kwaliteitsbeleid, de kwaliteitstoetsen zelf (interview, gestructureerd intercollegiaal overleg, peer-review) en een dilemmaApp.

In de loop van 2017 verwacht de NOVA de kwaliteitstoetsen in te voeren.

4. De tweedelijnsbijstand geeft het/een voorbeeld.

Artikel 508/8 Ger.W. luidt:

"De Orde van Advocaten ziet toe op de doeltreffendheid en de kwaliteit van de prestaties verricht door de advocaat (...)

Onverminderd (...) (tucht) kan de Raad van de Orde ingeval van tekortkoming de handhaving van de advocaat op de in artikel 508/7 Ger.W. bedoelde lijst afhankelijk stellen van de naleving van de voorwaarden die hij bepaalt, diens inschrijving op die lijst schorsen gedurende een periode van 8 dagen of 3 jaar of hem er uit weglaten."

Bijkomend is er de regeling m.b.t. de vergoeding conform de punten waar wordt voorzien in artikel 2 KB 20 december 1999, gewijzigd bij KB van 21 juli 2016:

"Indien de tijdsbesteding lager ligt dan de prestaties die overeenstemmen met de in de bijlage van het Ministerieel Besluit van 19 juli 2016 voorziene punten, vraagt de advocaat slechts een vergoeding voor de daadwerkelijk gebruikte tijd."

"Het Bureau voor Juridische Bijstand kan het aantal punten dat overeenstemt met de geleverde prestaties waarvoor de advocaat een vergoeding vraagt, bij een gemotiveerde beslissing en op grond van het verslag verminderen indien blijkt dat

- *de advocaat minder prestaties overeenstemmend met het aantal punten, voorzien in de bijlage van het Ministerieel Besluit van 19 juli 2016 heeft geleverd,*
- *de advocaat de bijstand niet met de nodige diligentie en efficiëntie heeft gevoerd."*

Dit is een vorm van kwaliteitscontrole. Zo worden bv. conclusies die een hoog copy/paste gehalte hebben met minder punten bedacht dan voorzien.

In de praktijk betekent deze controle een controle op al de ingediende verslagen, en dit intern op balieniveau door advocaten die vertrouwd zijn met de materie, bv. vreemdelingenrecht, familierecht, strafrecht. Een vorm van peer-review.

Daarnaast en daarna is er nog de kruiscontrole waarbij steekproefsgewijs een aantal dossiers aan dezelfde controle worden onderworpen, en dit om uniformiteit over het gehele land te waarborgen aangezien de gesloten enveloppe nationaal wordt verdeeld.

5. Conclusie.

Waar de advocaten beloond moeten worden met overheidsgeld, is er een vorm van controle. Waar advocaten betaald worden door de private cliënt, is er geen georganiseerde vorm van kwaliteitscontrole en is er slechts een marginale controle via de ereloonbetwistingen, de tuchtprocedure.

De vraag die zich dan stelt is of dit nog mogelijk is in 2017 en vanuit het perspectief van de rechtzoekende en vanuit het perspectief van de advocatuur in het geheel.

1.

Een mogelijke piste om de beloning te relateren met de kwaliteit zou gevonden kunnen worden in het instellen van specialisaties.

In de algemene vergadering van mei 2017 werd een ontwerp van reglement besproken en na de behandeling van een klein deel van de ingediende amendementen werd de behandeling stopgezet.

Dit onderwerp zal later opnieuw aan bod komen na een verduidelijking van de verschillende systemen die aan de grondslag lagen van de vele amendementen (specialisatie/erkende specialisatie, voorafgaande erkenning en erkenningsvoorwaarden, specialisatie als vervanging van de huidige voorkeurmateries, controle op de specialisatie door een commissie, dan wel door de stafhouder op basis van het opbod op misleiding van het cliënteel, enz. ...).

2.

Ander heikel punt: de conventionering van advocaten.

In de mate de advocaten op een lijst zouden voorkomen die zich bindt om bepaalde bedragen voor bepaalde prestaties te respecteren stelt zich de vraag naar de kwaliteitsgarantie voor de vastgestelde bedragen. Idem bij bv. overheidsopdrachten en het optreden voor overheden aan forfaits ...

Philippe DECLERCQ